

Nro 24.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bét s b e n Juniusnak 7 - dik napján 1793.
esztendőben.*

B É T S.

Kételkedem, hogy valaha nagyobb hadi készület tétetett volna, mint most a' Francia nemzet ellen. Egész Európa fel támadott ellenek, 's miattok fegyverbe öltözött, valahová tekintünk, mindenütt katonát fegyverben gyakoroltatni, masirozni, borzasztó hadi eszközöket a' *Mars* mezejére vitetni látunk. Ritka napja, hogy ide katonák ne jönnének, vagy innen el ne menének. Múlt Pünkösztben innen nem messze masiroztanak el a' Székely hűszárok, ezek a' véres szájú, régi magyaroktól származott vitéz ha-

A a

zafiak. Csak hamar azután az Erdélyi gyalog Székely és Oláh nembeli vég katonák követték őket, kiket ugyan tsuportosan nem láttam, hanem, a' mint bizonyos kéztől tudom, 1 batalion Székely, 1 batalion Oláh katonákból formáltatott regement ez, a' többi pedig még honnyában maradott. A' második Székely gyalog regementnek Obestere *Martini* úr, múlt hólnapnak 22 napján ment innen el. Itten kapott ez a' Székelységből és Oláhságból ölzve tsatoltatott regement mundúrt, ágyút, és másféle hadi eszközöket. — Mundúrjok leszen fekete kabát veres hajtókával, világos kék kamizol és nadrág bogár hátú sinórral, 's tsákotlan fekete magyar süveg. Említett *Martini* Obester úrral ide jötte nek Gr. *Vestenradt* kapitány úr, *Andrád Pál* Strázsa mester, *Erős György* káplár, *Csibi István* és *Gegő Sándor* gefrejterek, avagy vice káplárságot viselők, 's velek égyütt kilentz köz ember. Nemtsak az említett Székely regementbeli fő- hanem még az al tiszteknek, és egy *Demes Ferentz* nevű köz embernek is vólt szereptséjek Fels. Urunk és királyunk előtt való meg jelenésre, a' ki őket kégyelmesen fogadta.

Inspruckból, Tyrolisnak fő városából az iratik, hogy múlt hólnapnak 29 napján érkezett oda egy 230 főből álló compánia, a' Török Országi vég helyeken verbuáltatott *Wurmser* nevet viselő szabad gyalog katonák közzül, és hogy mindgyárt más nap *Brisgau* felé masirozott. A' miképen onnan tudósitattunk, mind köntösökre, mind tekintetekre nézve, rettentő kis sereg vala ez. Mundúrjok is különös, u. m. mindenféle színű bőv nadrágjok, mint szinte a' Törököknek, a' melly térdektől fogva sarkokig külömb-külobféle színű kötökkel ki vagy on tzifrálvá, fekete topánkájok, némelleyeknek kézfőig érő újjas kamizollyok, némelleyeknek pedig tsak könyökig érő, azon alól bőv magyar ing, veres köpönyegjek, hasonló színű kaputziummal, avagy tsuklyával,

melly csak imigy amúgy függ vállaikon, félig beretvált koponyájokat veres sapka fedezi. Derekaikra szoritott öv mellett két 's több pistol, és hosszú jantsár kés vagyon, mellynek markolattya felül két ágú, 's arra való lelzen, hogy a' táborban foldbe ütven azt, a' két ág közzé tehessék török flintájokat, és hasaikra feküdvén tzelra vehessék az ellenséget. Illyen kések vagyon a' Török Jantsároknak is, ezek is úgy szoktak a' háborúokban löni, a' mint bőven le irtam *Osmanografiám*nak II-dik részében, mellyben elő adtam a' Török Birodalomnak hadi állapotát. — Insprukba való bé menetelekkor török dallokat éneklettenek az említett katonák, kiknek szemlélésekre *Ersébeth* fő hertzeg asszony ki menven, égyenként meg ajándékozta őket.

Hadi Történetek és Környülállások.

A' Magyar Kurirnak 22 darabjában a' 340 lapon emlékezetet tettünk arról, hogy Gr. *Wurmser* Cs. K. Generál, kormányára bizatott seregeit eggy órányi földel közelebb telepítette le Landauhoz, és hogy nem sokára fontos hirt fognánk onnan hallani. Bé tellyesedett vélekedésünk, *Májusnak* 16 napján véres tsata esett a' Cs. K. és Fr. seregek között, mellynek historiáját rövideden ugyan, de világosan kívánnyunk Erd. olvasókkal közleni.

Custine Fr. Generál parantsolatot véven *Moguntzia* városának, mellyet darab időtől fogvást bé zárva tartanak az égyyesült seregek, ostrom alól való fel óldozására, és az oda szorútt Fr. seregeknek ki szabadításokra: minden szükséges hadi készületeket meg tett, és *Májusnak* 17 napján akarta Gr. *Wurmser* táborát külömb-külobféle helyeken meg támadni. Azomban észre véven *Printz Hohenloé* Prussiai Generál Lieutenánt *Custine* titkos szándékát, nem várta a' rendelé

napot, hanem előtte való napon, u. m. *Májusnak* 15 napján meg támadván a' Fr. tábornak bal szárnyát, jó darabon vissza szoritotta. Illyenképen következett napon, dél utáni 5 órakor, *Selling* mellett fekvő seregeinket kezdette táborának jobb szárnyával nyughatatlankodtatni, és hogy el titkolhassa, mellyik részét fogná kiváltképen, a' Cs. Kir. seregeknek meg támadni, az egész Rajna vize mentében, egész *Fortlouisig* keményen ágyúztatott. Ellenben a' miéink sem engedték magokat meg vakitatni, hanem *Fortlouisal* által ellenben húzták öszve nagyobb erejeket. Az ellenség 12 sor hajókkal, mellyek égyen egyen 3 hajókból állottanak, akarván a' Rajnának innekső partyára által jönni, mind *Fortlouisból*, mind az említett folyó viznek bal partyán hányatott föld várakból, mind a' hajókról keményen ágyúztatott hadi rendben állott seregeinkre. Gr. *Wolkenstein* Generál küldettétvén ellének 1 batalion *Thurn* regementbeli gyalogsággal, 2 divisió Császár regementebeli dragonyófsal, 1 divisióval *Sándor Leopold* fő hertzeg és Palatinus huszár regementéből, és két tizenkettős, 's három 6 fontos ágyúkkal, sietséggel olly bölts rendelkezéseket tett, hogy a' leg első ágyú lövéssel, az ellenség égyy hajójának hátúlsó részét el sodortatta, égygyet által fúrván, a' rajta lévőekkel együtt el süllyesztett, kik közül tsak néhányan mentették meg életüket úszás által, kettőt pedig annyira meg károsított, hogy a' többi félvén ágyúinknak tüzétől, estéli 9 órakor kéntelenek vóltanak *Fortlouisba* vissza térni. Mennyit vesztettének légyen a' Frantziák ezen kis tsatában, meg nem lehet ugyan bizonyófsan határozni; mindazáltal a' mint távolyról láthatták seregeink, könnyen 150 emberre ment az agyon lövettettek száma, a' meg sebesítetteket magokkal visszavitték. Részünkről 1 pattantyús lövett agyon, 1 vice káplár és 2 ágyú vonató kotsis estenek sebbe.

Ugyan ezen napon estéli 6 és 7 óra után felkerekedvén az ellenség *Weisenburgi* táborából, *Jokrim* és *Rheinzabern* között telepedett le, és egynehány ezren *Landauból* is menvén hozzájuk, *Májusnak* 17 napján reggeli 4 órakor meg támadták elő álló seregeinket. Generál *Hocze*, a' kire vála ezeknek kórmánya bizattatva, tudtára adatattván az ellenségnek közelgetése, mingyárt kiállította a' Gr. *Gyulay Sámuel* regementének leib batalionnyát, és a' Császár dragonyos regementéből 1 Escadront, mellyekkel ezen regementnek vitéz Oberstlájtinántya *Klenau Gróff*, a' *Belheim* és *Hördt* helységek közt fekvő tetöket el foglalta. Más felől a' Szerviai szabad katonák közül 1 bataliont, és 1 Escadront a' Császár dragonyos regementéből a' *Rejnzabern* és *Rülshejm* közt lévő erdőbe, 's eleibe küldött. Azomban látván, hogy az *Offenbachi* tetökről, mintegy 1000 lovas, és 6000 gyalog Frantziák masiroznának ott lévő seregünknek jobb szárnya felé, parantsolatot adott *Sándor Leopold* fő hertzeg huszár regementebeli Obesternek B. *Ottinak*, hogy 2 divisió huszárral lassan lassan vonná vissza magát *Knittelsheim*hoz, és foglalná el oldalaslag a' *Bellsheimi* tetöket. Oda küldetett Obester B. *Kempfis*, Gr. *Gyulay Sámuel* regementéből 3 compániával, 2 ágyúval, és 1 haubitzával. Nem különben *Weldenfeld* fő Strázsa mester 3 compánia *Gyulai*anusokkal, 2 ágyúval és 1 haubitzával. Ezek a' feléjek keményen masirozott ellenségre lövetvén ágyúikból, első lövésekkel haszontalanokká tették a' Frantzia ágyúkat, magoknak pedig a' Frantziáknak nagy félelmet ütöttek szívekbe.

Abban a' szempillantásban indúlt Generál *Mészáros* is, ez a' fegyverben meg öszült, és a' múlt Török háborúban sok jeles dolgokat végbevitt *Márs* fia, *Waldeck* dragonyos regementének, és *Sándor Leopold* huszárjainak egy részével az *Offenbachi* úthoz, várván azt az áldott szempillan-

tást, mellyben bé tsaphalson az ellenségnek oldalába: hanem ez is meg érezvén a' sáfrán illatot, Landauba vonta magát vissza. Kevés szempillantásokkal azután ismét egy jó tsupport Franziaság sietett *Weidenfeld* fő Strázsa mester felé a' Rülshheimi úton; hanem itten is derekasan viselte magát a' Gr. *Gyulay* leib batalionnya, és jól intézett ágyú lövései által, nemtsak meg tartóztatta, hanem egészlen vissza üzte az ellenségnek ezt a' részét. Azonközben mind jobban jobban előbbre nyomúlván a' *Sándor Leopold* Palatinus regementének Obestere Bátor *Ott* 2 divisió huzárjaival, kinek bal szárnyát *Zsakmin*, (most már *Mack*) vasas regementének egygyik divisiója, és *Húf* regementének oda érkezett egy batalionnya fedette, itten sem bóldogúlhatott az ellenség, de tsak ugyan még sem nyúghatott, hanem másutt is próbát akart tenni. Tudniillik jó tsupport lovalság és gyalogság fel kapván a' Rülshheimi tetőkre, még pedig sok ágyúkat vivén magával, azon igyekezett, hogy *Hótze* Cs. és *Viomini* Pr. *Condé* seregebeli Generálokat a' többi-től el szakasztván, keleptzébe ejthesse. Jól látta azt *Klenau* Obristlájtinánt; ahozképest *Hönich* és *B. Enzenberg* kapitányokat egy divisió Császár dragonyosaival, és *Gyulay* leib batalionnával ellenek küldvén, keményen attakiroztatta az ellenséget, ez is derekasan védelmezte magát egynehany redutaiban, az az, föld váraiban helyhez-tetett ágyúinak golyóbisai által. Itten lövettettek agyon *Gyulay* regementének fő Strázsa mestere *Scheffmann*, és a' Császár dragonyosainak kapitánya *Hönich*, de az ellenség is eleget vesztett, és minden rend nélkül a' második linea háta megé vonta magát. Ez az ellenségnek második lineája elő álván, Gr. *Klenau* Obristlájtinántnak attakirozásához fogott, mellytől ő nemtsak meg nem rettent, hanem bizván mind dragonyosainak, mind kiváltképen *Gyulay* leib batalionnyának vitéz karjaikban, egész erejével réá rohant, hanem tsak ugyan vissza nem nyomhatta,

mind számmal, mind ágyúkkal erősebb lévén nálánál a' Frantziáság. Sőt annyira meg szoritott, hogy kéntelen vólt *batalion quarét* formálni, és lassan lassan vissza húzni magát, a' melly alkalmatossággal két 6 fontos ágyút el is vette az ellenség, hanem nem lehetett azoknak birtokában sokáig; mivel *Morczin* és *Puky István* kapitányok két compánia *Gyulay* gyalogsággal, és *Wisthóf* hadnagy egy osztály Császár dragonyosaival ellene küldetvén, mind a' két ágyút szerentsésen vissza vették, 's vitték a' Cs. K. gyalogsághoz.

Más Hadi Történetek és Környül állások.

Manhejmből a' Palatinátusi választó Fejedelemnek lakó helyéből az a' hir érkezett hozzánk, hogy a' Frantziáknak *Májusnak* 15 napján a' *Biponti* és *Saarbrükki* hertzogségekbe lett bé ütések, mellyről múlt alkalmatossággal Kurirunknak 365 lapján mi is emlékezetet tettünk, maga a' Sarbrükki hertzeg asszony is egynehány udvari dámáival, és udvari tanácsosokkal égyütt az ellenségnek kezébe estenek. *Székely* Prussus Obester vólt az, a' ki őket *Neukirchenben* meg támadta, 's tőlök 9 ágyút és 500 embert fogott el.

Hanauból azt a' tudósítást vettük, hogy *Májusnak* 20 napján, reggeli 4 órakor ismét ki ütöttek a' Moguntziában fekvő Frantziák, mintegy 15 — 20 hajókkal a' Rajna tsutsánál, és szerentsésen ki lépvén a' viz partyára, az égygyesült seregeknek ottan lévő sántzaikat akarták el foglalni. Hanem bezzeg torkokra forrott vakmerő bátorságok, mivel jókor észre vévén őket az ottan fekvő égygyesült Prussiai - Hallsiai - és Saxóniai seregek, sűrű ágyú és apró golyóbisokkal fogadták, és nem keveset a' földre terítettnek közülök. A' Német seregek 60 embert vesztettek el e' kis tsatában. Dél után 1 és 7 óra kö

zött mentenek vissza a' Frantziák Moguntziába, a' midön ismét keményen ropogtak a' német batiériákban fekvő ágyúk, és el is süllyesztettek 3 Frantzia hajót.

Májusnak 21 napján is keményen ágyúztak Kasszelből, a' midön néhány ágyú golyóbisok repülvén a' Prussiai táborba, két köz katonát megölteneek. Azomban szüntelen a' Rajna tsutsánál tartozkodnak némelleyek közülök, fel 's alá hajókáznak, rész szerént hogy magok hallottaikat el temethessék, rész szerént pedig, hogy embe- reket vigyenek által, holott gyakorta keményen puskázik a' két ellenség egymásra.

Austriai Belgyiom.

Brüsszelben *Májusnak* 19 napján költ levélből olvassuk, hogy az ottan lévő Frantzia fogoly tisztek között, öten vagynak a' N. Gyűlés tagjainak fiai közül. Minden napon 180 hajók várattatnak oda Hollándiából, mellyek közül 30 nagy ostromló ágyúkkal vagyon meg terhelve, és szüntelen 660 szekér várja azokat készen, mellyeken az égyyesült táborhoz fognak vitettetni. A' több hajók tábori eleséggel és eszközökkel vagynak meg rakatva. A' Frantziáknak Austriai Belgyiomból lett ki üzettetésekkor Brüsszelben hátra maradott, és el rejtetett ágyúk 3000 mázsát nyomnak, és már onnan Mechliniába vitettek által. Ugyan onnan iratik, hogy *Májusnak* első napjától fogva 18 ezer ember veszett el a' Frantzia seregek közül. — Onnan, az az, Brüsszelből érkezett levélből olvassuk azt is, hogy a' Frantzia Royalistáknak fő kórmányozója, immár *Pictaviumot*, hasonló nevű tartománynak fő városát, és az *Andegaviai* tartományban fekvő nem nagy, de szép és erős várost is meg hódoltatta. Továbbá, hogy *Gaston* Generál seregének égygyik része, *Rocheport* és *Rochelle* (*Rupifortium*

és Rupella) felé szándékozik, 's azokat is bizonyosan el fogja venni. A' *Provence* nevet viselő Fr. regement, mellyet a' Royalisták ellen küldött a' N. Gyűlés, minden tiszteivel és ágyúival egygyütt által ment *Gastonhoz*. Bizonyosnak lenni mondatik az is, hogy 4 Anglus regementek vagnak készen, mellyek a' ki költözött Frantziából állitatott sereggel egygyütt Bretagniába fognak indulni, melly ha úgy vagyon, könnyen el lehet hinnünk, hogy ezek szerentsések fognak a' nevezett tartománynak meg hódoltatásában lenni.

Májusnak 17 napján 11 Londoni terhes hajók érkeztenek *Ostendébe* Austriai Flandriának népes kereskedő városába, és ki kötő helyébe, mellyeken 69 ló, 176 szekér és puska porcs talyiga, 24 nagyobb és kisebb rendű ágyú, sok más hadi szerzám és 400 pattantyúsok valának. Az *Artésiai* Gróf *Májusnak* 18 napján érkezett meg Londonba, a' honnan mingyárt Kurirt küldött testvér bátyához, Pr. *Kondéhoz*.

Mind Genuából érkezett levelek, mind legközelebb Spanyól Országból ide érkezett Kurir bizonyittyák, hogy a' Rufsiloni Grófság két városainak *Arlesnek* és *Ceretnek* el foglaltatások után *Perpignan* ellen mentenek, és szerentsésen meg is vették a' Spanyolok. Melly ha úgy vagyon, semmi nehézségek nem leszen azon Grófságban fekvő városoknak el foglalásában.

A' *Genuai* közönséges társaság, melly még múlt télen szabad és független Statusnak lenni ismerte Fr. Országot, hirtelenséggel 5000 embert verbuáltat, szaporitattya a' parafzt katonaságot, erősíteti vég várait, és sok ágyúkkal rakattya meg ki kötő helyeiben épitetett batériáit.

Az északi Amériikai 13 tartományokból álló közönséges társaság szabadtság levelet adott az Amériikai kereskedőknek, hajóiknak fel fegyvere-

zésére , és magok fegyverrel való mentségekre azok ellen , a' kik Fr. Ország ellen hadakozván , őket is meg támadnák.

Anglia.

Dundas Henrick a' napkeleti Indiai Compániának , avagy kereskedő Társaságnak fő Directora , múlt hólnapnak 3 napján , ezen társaság privilegiumának meg újítatását kívánta az alsó Parlamentomtól (r). Ez a' kereskedő Társaság 1600 esztendőben *Ersébet* királyné uralkodása alatt állott fel , és igen nagy kintset szerzett magának. Hanem rossz maga viselete , és a' Nagy Mogollal való egyenetlensége miatt , sok panasz menvén ellene , 1698 esztendőben egy új kereskedő társaságot állított fel *III Wilhelm* Angliai király , mellynek tőke pénze 2 milliom font sterlingből állott , és a' mellyet 8 font sterling interesre a' Statusnak adott költsön. Ez a' két társaság , u. m. az elsőbb és az utólsóbb szüntelen egymás kárára dolgozván , 1701 esztendőben megégyeztenek , és a' kettőből égyet tsináltak , a' melly még ma is fenn áll , és nem csak kereskedése , hanem Ásiában nyert örökségei által is nagy tekintetet szerzett magának az Indiai lakosok előtt. Az Angliai Statusnál 4,200,000 font sterlingje vagyon interesre. Minthogy gyakorta haszontalan és költséges hadakozásba keverte-

---

(r) *Napkeleti Indiának neveztetik Asiának déli része , mellyben vagyon a' Nagy Mogol , avagy Indostan , a' Ganges folyó vizen innen és túl fekvő fél szigetek , és az Indiai szigetek , a' honnan minden féle fű szerzőmokat , drága gyöngyöket és köveket szoktak Angliába hordani. Azért neveztetik napkeleti Indiának , mivel 1500 esztendőben napnyugoti Indiának nevezték a' hajósok Amérikát.*

tett ez a' társaság Indiai roflz, és másoknak ká-
 rokkal magokat gazdagítani akaró embereik ál-
 tal: ahozképest 1784 esztendőben hat Comisa-
 riusokat rendelt a' Parlamentum igazgatására,
 kiknek hire 's meg egygyezése nélkül sem há-
 borút nem kezdhet, sem másokkal békeiséget
 nem szerezhhet. — Ez a' kereskedő társaság
 a' jó Reménységnek hegyén túl, egész Japonig ke-
 reskedik, és 18 hólnapok alatt járja meg egygy
 úttyát (s). Oda vasat, rezet, ónt, posztót, Ma-
 dejrai bort, puska port, fegyvert, és több ma-
 nufacturákban 's fabrikákban készült portékákat
 szokott küldeni, onnan pedig, Indiának kintseit
 visszfa vinni. Az Indiai szigetekre és Chinába
 küldetni szokott portékáknak árra esztendőnként
 5,433,000 forintra, az onnan Angliába vitetni szo-
 kott Indiai és Chinai betses jószágoknak árra pe-
 dig 14,448,000 forintra szokott esztendőnként men-
 ni, következésképen 9,015,000 forintal betsesebb
 portékákat vissznek visszfa Angliába, mint innen
 amoda. Ennek a' kereskedő Társaságnak tiszta
 nyeresége, esztendőnként 2,147,815 font Sterling-
 re megyen.

Ennek minden 10 esztendőben adattatni szo-
 kott privilegiumnak meg újitását hozta elő *Dun-*
das. Kérését következő okokkal támogatta:

1. Vefzedelmes vólna ezen Társaságot ed-
 dig birt monopoliumától, az az, magános keres-
 kedésbeli szabattságától és tekintetétől meg fofz-
 tani.

(s) A' jó reménységnek hegye (Caput, s. Pro-
 mentorium bonae spei) Afrikában vagon, és
 a' Hollándiai közönséges Társaságnak öröksé-
 géhez tartozik. A' napkeleti Indiákra utazó
 kereskedő hajók itten szoktak ki szállani, és
 eleséget 's friss vizet magoknak venni.

2. Igaz dolog ugyan, hogy minden Indiai tartományoknak egyenes ura a' király, és a' Parlamentom vigyáz az ott való lakosoknak javokra és bődögságokra: de azoknak közelebb való igazgatások, azokból bé jönni szokott jövedelmeknek bé szedése, és az ottan való felsőség, eleitől fogva ennek a' társaságnak hagyattatott.

3. Ehez tartoznak az ottan épitetett erősségek, hadi eszközök s. a. t.

4. Ha újjabb privilegium nem fog néki adattatni, ki fogja adótságokat, melly 6,501,385 font sterlingre megyen ki fizetni? ki fogja az ott lévő kereskedést ezután folytatni?

5. Az ottan lévő lakosok tellyefséggel nem ismerik örökös fejedelmeket, az Angliai királyt, egészlen ezen kereskedő Társasághoz ragadott szívek, felettébb meg ütköznének a' tétetendő változáson.

6. Hogyha szabadosan lehetne másoknak is oda kereskedni, a' Britanniai lakosok között, magok között is perpatvar, gyűlölség, és ellenségeskedés támadhatna.

7. Ezen Társaságnak hajói 81,000 tonnára mennek, hajósainak száma 7000 emberre (t).

8. Elztendönként 700,000 font sterlinget érő manufacturákhoz való matériát szokott Indiák-ról Angliába vinni; 1 milliom font sterlinget fizet a' közönséges kasszába, e' mellett 1 milliomot adóba tiszta nyereségéből; úgy hogy elztendönként 7 milliom font sterling megyen ezen Társaság által folyamatra. *Dundas* fel tételének és

---

(t.) *Egy Tonna 20 mázsát nyom, e' szerént szokott a' kereskedő hajóknak nagysága meghatározatni. p. o. Egy olly hajó, melly 300 tonnát el bir, 6000 mázsa portékát bir el.*

kérésének meg határoztatása továbbra halasztott a' Parlamentom által.

Frantzia Ország.

Utolsó újság levelemben, az az, a' 23 darabnak 362 lapján említettem, hogy *Kellermann* Fr. Generál mostan Párisban múlt, mi okból, még akkor nem tudtam, most immár ennek is végére mentem. A' közönséges jóra vigyázó Deputatió hiv' patiótának találván *Kellermann* Generált, nagy ditsirettel tett felöle a' N. Gyűlésnek jelentést, mellynek végzéséből, addig mig *Biron* Generálnak meg bomlott egészsége helyre állana, a' Royalisták ellen küldetett seregeket fogja kórmányozni.

Custine Generál fel válalta ugyan az északi Frantzia táborozó seregnek, annak t. i. melly múlt hólnapnak 23 napján Pr. *Koburg* által *Famars* alatt meg verettegett, kórmányát; hanem minthogy Flandriának fekvése és tulajdonságai előtte ismeretlenek, nem igen biztatta a' N. Gyűlést a' győzedelemmel. *Houchardsnak* (olvasd *Husardnak*) *Custine* helyébe való tételét rendkívül való örömmel vették a' Rajna és Mósél mellett táborozó két Frantzia seregek.

Májusnak 21 napján tartatott Gyűlésben, fel adta a' közönséges jövedelemre vigyázó deputatió, a' jelenvaló hadakozásnak folytatására szükséges hadi adóról való értelmét. *Cambon* azt javasolta ezen alkalmatossággal, hogy a' *Heraulti* osztálynak e' tárgyról lett végzése, más osztályokra is terjesztettefesen ki, melly szerént minden tehetős lakos vagyonának egy részét adja által a' közönséges társaság' szükségeinek ki pótolására, (lásd az új Magyar Kurirnak 19 darabját, a' 300 lapon), mellyből a' bé vétetendő summa könnyen 1000 milliom font livrára fogna menni, és ezt annak idejében, a' ki költözött Frantziák-

nak el adattatandó jószágaikból kellene ki fizetni. Sok perpatvar után bé vétetődött, és meg is határozatott ez a' fel tétel a' N. Gyűlés által.

E' napon ment el *Santerre Generalis* is a' Royalisták ellen, helyette *Boulanger* lett addig, mig amaz vissza térénd, Páris városának fő kormányozójává. Ugy hallatik, hogy a' városnak osztályai keményen zúgolódnak a' Municipalitások, az az, a' polgári előjárók ellen. Kiváltképen a' gazdag lakosok ellen hozatott végezés, sok békételenséget okozott azokban, félvén attól, hogy a' köz társaságnak hasznára adattandó pénzek örökösen el ne vesszen, és ők több polgár társaikkal égyetemben kóldulásra ne juszanak.

Az Alpes hegy alatt fekvő Fr. seregeknek fő kormányozója azt irta a' N. Gyűlés elő ülőjének, hogy ő *Toul* mellett Lotharingiában 20 ezer pártos róyalistákat meg támadott, közülök 40 le vágott, 40 pedig el fogott.

Nemtsak Fr. Országban, hanem Szabaudiában is zúgolódnak a' lakosok, a' Fr. új Constitúció ellen, és annyira el szaporodott azoknak száma, hogy kéntelen vólt Generál *Dornick* ellenek katonasággal ki menni. Mintegy 2000 pártos gyűlött öszve *Tonnes* mellett, holott meg támadván őket az említett vezér, rész szerént le vágta, rész szerént pedig széllyel üzte. Sokan fogságban is estenek közülök, a' kik büntetetlenül el nem fognak botsátatni.

Déli Prussia.

Ekként fog ennekutánna Lengyel országnak az a' része neveztetni, mellyet *II Wilhelm* Prus-siai király *jure canonico*, az az, az erőseknek julsán minap el foglalt. Ennek a' tartománynak hódolása, múlt hólnapnak 9 napján tartatott Dán

tzig városában, *Raumer* Pr. Generál Lieutenant, és *B. Schleinitz* fő kormányozó jelenlételekben. Hogy annyival inkább fényesebb lehessen ez a hódolásnak innepe, reggeli 8 órakor a városnak sántzain fekvő ágyúk el süttettek, a harangok pedig egy óráig zúgtak. A hódolásnak helye vala a város házának egyik palotája, mellyben egy pompásan fel ékesített királyi thronus alatt a Prussiai királynak képe vala fel állítva. — Elsőben is a Tanács és a kormány székek, ő utánok a Luteranus és Reformatus papok, ezek után a Catholicus papok, továbbá a Professo-
rok, orvos Doctorok, közönséges Tanítók, a városoknak küldöttei, és a parasztoknak képviselői tették le a hitet. Ennek végbe menetele után mindnyájan a fő templomba mentenek, holott a *Téged Isten ditsérünk* el éneklése után, egy igen szép, és az alkalmatossághoz szabott prédikációt mondott *Freuge* prédikátor úr. Az Isteni tiszteletnek végződése után külömb-külobféle táblákon vendégeskedtek a jelenvalók, estére szabad bál tartatott, és az egész város megvölt világosítva. Az ezen hódolásnak emlékeztére veretett pénznek egygyik oldalán a Pr. királynak képe völt, illy körül irással: *Fridericus Guilelmus Borussiae Rex*, az az: *Fridrik Wilhelm Prussiai király*; a másik oldalán egy repülő egy fejű sas, illy körül irással: *Vobis quoque pater*, az az: *Tinéktek is atyátok leszen*; a pénz karimáján körül pedig ez: *Boruss. Meridion. fid. praest. 1793.* az az: *a déli Prussia hódolást tartott 1793 esztendőben.*

Lithvaniai Russzia.

Lengyel Országának az a része, mellyet hasonló júlson foglalt el *II Katalin* Orosz Császárné, múlt Aprilisnek 8 napján tartotta *Minskóban* a hódolást, holott elsőben is a nemesség, az

után a' papság, annakutána a' keresztény, zsidó, és tatár kötség, mindenik maga vallásbeli szokása szerént tették le a' hitet. Az isteni tiszteletnek végződése után *Neplujev* Orosz Generál gazdagon meg vendéglette a' nemeseket, papokat, és elsőbb rangú polgárokat, estére közönséges bál tartatott, és az egész város meg volt világositva. A' város háza előtt egy tsászári koronával bé fedeztetett paisban ezen szók égtenek felül: *Éllyen II Katalin*, alól pedig ezek: *Éllyen az új Orosz birodalom.*

Májusnak 3 napján tették le a' Litthvániai Lengyel nemesek, Grodnóban, a' hitet *B. Sievets* Orosz követ jelenléteében. *Én N. N. esküszöm a' mindenható Istenre, hogy én önként, és minden kényszerítés nélkül, akarok és kívánok Alexejevna Katalinnak, az Orosz Császárnénak, koronája örökösének Pál Petrovitsnak, és ezeknek maradékának minden hiveséggel és engedelmességgel szolgálni.*

Olasz Ország.

Livornóból, Májusnak 20 napján költ levélből olvassuk, hogy az égyesült Angliai és Spanyol flotta, az elsőbb 22, az utólsóbb 12 linea hajókból álló, Cagliarihoz nem messze lenni látatott. Kétség kívül itt fog annak egy része vigyázni, másik része pedig Nápolyba menni, az oda érkezendő kereskedő hajóknak védelmezésére.